

Obiteljska poljoprivredna gospodarstva

*Računovodstvo, porezi, trgovina, usluge i fiskalizacija
II. izmijenjeno i dopunjeno izdanje*

Skupina autora

Redakcija: Tamara CIRKVENI FILIPOVIĆ

Zagreb, travanj 2022.

Obiteljska poljoprivredna gospodarstva

Računovodstvo, porezi, trgovina, usluge i fiskalizacija

II. izmijenjeno i dopunjeno izdanje

mr. Anja BOŽINA, dipl. oec., ovl. rač. i v. pred.

dr. sc. Tamara CIRKVENI FILIPOVIĆ, prof. v. š. i ovl. rač.

dr. sc. Đurđica JURIĆ, prof. v. š. i ovl. rač.

Darko MAREČIĆ, dipl. iur.

dr. sc. Ljerka MARKOTA, prof. v. š. i ovl. rač.

Ante VIDOVIĆ, dipl. iur. i v. pred.

Jasna VUK, dipl. oec., ovl. rač. i v. pred.

Zagreb, travanj 2022.

© Copyright 2022.

RRiF plus d.o.o. za nakladništvo i poslovne usluge

10 000 Zagreb, Vlaška 68

Tel.: 01/4699-700, faks: 01/4699-703

Prodaja: 4699-760

E-pošta: *rrif@rrif.hr*

Za nakladnika direktorica:

dr. sc. Ljerka MARKOTA, prof. v. š. i ovl. rač.

BIBLIOTEKA RAČUNOVODSTVO

Glavni urednik:

dr. sc. Vlado BRKANIĆ, prof. v. š., ovl. rač. i ovl. rev.

Urednica izdanja:

dr. sc. Tamara CIRKVENI FILIPOVIĆ, prof. v. š. i ovl. rač.

UDK 657.1/336.2

ISBN 978-953-272-198-0

Grafička priprema i tisak:

EDIT d.o.o.

Zagreb

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001134263

PREDGOVOR II. IZMIJENJENOM I DOPUNJENOM IZDANJU

Novo II. izdanje predstavlja ažurirano i dopunjeno izdanje ovog Priručnika koji je namijenjen svim fizičkim i pravnim osobama koje se bave proizvodnjom poljoprivrednih proizvoda na svojim obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima (dalje: OPG) i onima koji pružaju ugostiteljske usluge na svojim OPG-ovima. U ovo izdanje uključene su sve aktualne izmjene poreznih i ostalih propisa iz 2022. godine koje se odnose na ovu tematiku. Izmjene poreznih propisa odnose se na smanjenje stopa PDV-a od 1. travnja 2022. godine s 13 % na 5 % za isporuke sadnica i sjemenja, gnojiva i pesticida, živih životinja, svježeg ili rashlađenog povrća, mesa i dr. Ostale izmjene odnose se na promjene vezane za obvezno osiguranje poljoprivrednika i članova OPG-a te podmirivanje doprinosa u 2022. godini.

Ovaj Priručnik obuhvaća kompletno poslovanje više skupina OPG-ova: od onih koji nisu porezni obveznici, OPG-ova koji su u sustavu poreza na dohodak (OPG-ova koji se oporezuju paušalno), OPG-ova koji vode poslovne knjige u sustavu poreza na dohodak i koji su obveznici poreza na dodanu vrijednost (dalje: PDV) do OPG-ova koji su obveznici poreza na dobitak i PDV-a. Zbog toga su aktualnost i značenje ovog Priručnika upravo u tome što su u njemu obuhvaćene sve odrednice koje se odnose na poslovanje različitoga poreznog i računovodstvenog statusa OPG-a.

Skupina autora specijaliziranih za pojedina područja napisala je ovaj Priručnik u kojemu su obuhvaćene teme raspoređene u sedam poglavlja prema tematskim cjelinama, što omogućava lakše praćenje svakoga pojedinog poglavlja, ali i jednostavniji pregled ukupnog i pojedinačnog poslovanja, ovisno o načinu oporezivanja fizičke ili pravne osobe koja obavlja djelatnost u okviru OPG-a.

Prva tri poglavlja obuhvaćaju temeljne odrednice poslovanja u poljoprivrednoj djelatnosti (organizacijske oblike poslovanja, obvezne upisnike te općenito osnovne odrednice poslovanja OPG-a) i poslovanje fizičkih osoba u okviru OPG-a koji nisu porezni obveznici (čiji ukupni godišnji primitak nije veći od 80.500,00 kn). Obrađuje se i poslovanje onih koji su u sustavu poreza na dohodak (paušalno oporezivanje i vođenje poslovnih knjiga) te se daju osnovne odrednice u vezi s obveznim osiguranjem tih fizičkih osoba u sustavu mirovinskog i zdravstvenog osiguranja.

Četvrto poglavlje obuhvaća oporezivanje poljoprivrednih djelatnosti u sustavu poreza na dobitak. Fizičke osobe, nositelji OPG-a, mogu postati obveznicima poreza na dobitak dragovoljno ili po sili zakona (ako u prethodnom poreznom razdoblju ostvare ukupni primitak veći od 7.500.000,00 kn). Trgovačka društva i druge pravne osobe koje obavljaju poljoprivrednu djelatnost obveznici su poreza na dobitak isključivo po sili zakona. Obveznici poreza na dobitak obvezni su primjenjivati zahtjeve koje određuju računovodstveni stan-

dardi, između ostalih i HSFI 17 – Poljoprivreda, odnosno MRS 41 – Poljoprivreda, ovisno o kategorizaciji poduzetnika. Zbog toga navedeno poglavlje obuhvaća veći broj primjera računovodstvenog praćenja poljoprivredne proizvodnje (višegodišnji nasadi, jednogodišnji nasadi, podizanje osnovnog stada, držanje životinja u tovu i sl.) koji su nastali iz poslovne prakse. Na kraju poglavlja dana su i obrazloženja koja se odnose na obvezno osiguranje poljoprivrednika u sustavu poreza na dobitak.

Peto poglavlje obuhvaća sve zakonske odrednice koje su vezane za načine prodaje poljoprivrednih proizvoda na tržištu, izdavanje računa, fiskalizaciju, ali i primjenu Zakona o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom. Na kraju poglavlja daju se i naputci koji su vezani za označivanje poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda proizvedenih na OPG-u a stavljaju se na tržište.

U šestom poglavlju obrazlažu se zakonski uvjeti za obavljanje ugostiteljskih i turističkih usluga na OPG-u, daju se objašnjenja koja se odnose na pripremu i usluživanje jela i pića na OPG-u, pružanje usluga smještaja i dr.

U zadnjem poglavlju dan je prikaz zakonskih odredaba i oglednih primjera iz prakse koji su vezani za sklapanje ugovora o radu sa zaposlenicima OPG-a, otkaz ugovora o radu te objašnjenja koja se odnose na zapošljavanje osoba na privremenim sezonskim poslovima u poljoprivredi, putem vaučera.

Nadamo se da će ovaj ažurirani i dopunjeni Priručnik biti od velike pomoći svima kojima je namijenjen jer će se njime koristiti kao sveobuhvatnim vodičem pri praćenju poljoprivredne proizvodnje i pridonijeti da i ovaj segment poduzetništva ima svoju stručnu literaturu koja pomaže u praksi.

dr. sc. Tamara Cirkveni Filipović, prof. v. š. i ovl. rač.

Zagreb, travanj 2022. godine

SADRŽAJ

Predgovor II. izmijenjenom i dopunjenom izdanju	III
I. ORGANIZACIJSKI OBLICI POSLOVANJA U POLJOPRIVREDNOJ DJELATNOSTI (<i>Jasna VUK, dipl. oec., ovl. rač. i v. pred.</i>).....	1
1. Osnovne odrednice poljoprivredne djelatnosti	2
2. Organizacijski oblici poslovanja u poljoprivrednoj djelatnosti	2
2.1. Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo (OPG).....	3
2.1.1. Obilježja OPG-a.....	4
2.2. Samoopskrbno poljoprivredno gospodarstvo	5
2.3. Obrt registriran za obavljanje poljoprivredne djelatnosti.....	6
2.4. Trgovačko društvo registrirano za obavljanje poljoprivredne djelatnosti.....	7
2.5. Zadruga registrirana za obavljanje poljoprivredne djelatnosti	7
3. Obvezni upisnici u poljoprivredi	8
3.1. Upisnik poljoprivrednika	8
3.2. Upisnik OPG-ova.....	9
4. Obavljanje djelatnosti OPG-a	10
4.1. Osnovna djelatnost OPG-a	10
4.2. Dopunske djelatnosti OPG-a	10
II. OBITELJSKA POLJOPRIVREDNA GOSPODARSTVA KOJA NISU POREZNI OBVEZNICI (<i>mr. Anja BOŽINA, dipl. oec., ovl. rač. i v. pred.</i>).....	13
1. Prodaja poljoprivrednih proizvoda putem otkupnog bloka ili računa	15
2. Evidencije koje mora osigurati OPG koji nije porezni obveznik	17
3. Socijalno osiguranje poljoprivrednika koji nisu porezni obveznici	20
3.1. Obvezni osiguranici upisani u upisnik obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava.....	20
3.2. Osiguranici po osnovi upisa u Upisnik poljoprivrednika.....	22
III. OPOREZIVANJE POLJOPRIVREDNIH DJELATNOSTI U SUSTAVU POREZA NA DOHODAK (<i>mr. Anja BOŽINA, dipl. oec., ovl. rač. i v. pred.</i>).....	25
1. Paušalno oporezivanje obiteljskih poljoprivredna gospodarstva	25
1.1. Utvrđivanje poreznog razreda prema kojemu će poljoprivrednik podmirivati paušalni porez na dohodak.....	27
1.2. Poslovne knjige, evidencije i vjerodostojne isprave poljoprivrednika paušalaca.....	31
1.3. Izdavanje računa za prodaju vlastitih poljoprivrednih proizvoda	34

1.4. Obvezno osiguranje poljoprivrednika koji plaćaju porez na dohodak u paušalnoj svoti	34
1.4.1. Obračun doprinosa kada se paušalni poljoprivredni obrt obavlja kao druga djelatnost	35
1.4.2. Visina i obračun doprinosa kada se paušalno oporezivanje samostalne djelatnosti obavlja uz radni odnos.....	35
1.4.3. Podmirivanje doprinosa za drugu djelatnost – paušalni obrt.....	37
1.4.4. Umirovljenik koji obavlja djelatnost koja se oporezuje paušalno.....	38
1.5. Utvrđivanje godišnjeg poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak	38
2. Obiteljska poljoprivredna gospodarstva koja vode poslovne knjige u sustavu poreza na dohodak.....	40
2.1. Poslovne knjige poljoprivrednika koji se oporezuju na način propisan za samostalne djelatnosti.....	45
2.1.1. Popis dugotrajne imovine	45
2.1.2. Knjiga primitaka i izdataka.....	48
2.1.3. Evidencija tražbina i obveza	51
2.1.4. Knjiga prometa.....	51
2.1.5. Evidencija o nabavi i uporabi reprodukcijskog i potrošnog materijala	52
2.2. Obvezno osiguranje poljoprivrednika koji vodi poslovne knjige u sustavu poreza na dohodak	52
2.3. Podmirivanje doprinosa za drugu djelatnost	55
3. Primjer evidentiranja poslovnih promjena	57
4. Godišnja prijava poreza na dohodak poljoprivrednika koji vode poslovne knjige.....	61
IV. OPOREZIVANJE POLJOPRIVREDNIH DJELATNOSTI U SUSTAVU POREZA NA DOBITAK	
<i>(dr. sc. Tamara CIRKVENI FILIPOVIĆ, prof. v. š. i ovl. rač.).....</i>	63
1. Kada su obiteljska poljoprivredna gospodarstva obveznici poreza na dobitak	63
2. Primjena računovodstvenih standarda	65
2.1. Priznavanje biološke imovine	66
2.2. Priznavanje poljoprivrednih proizvoda	66
2.3. Utvrđivanje vrijednosti biološke imovine	67
2.4. Utvrđivanje vrijednosti poljoprivrednih proizvoda	68

3. Računovodstveno praćenje ulaganja u višegodišnje nasade	69
3.1. Utvrđivanje vrijednosti višegodišnjih nasada	69
3.2. Utvrđivanje vrijednosti zemljišta	72
3.3. Primjer računovodstvenog praćenja ulaganja u podizanje voćnjaka	73
3.4. Primjer računovodstvenog praćenja kupnje voćnjaka.....	76
3.5. Proizvodnja voća u višegodišnjim nasadima.....	77
3.6. Primjer računovodstvenog praćenja ulaganja u proizvodnju voća u višegodišnjim nasadima	79
3.7. Rashodovanje višegodišnjih nasada	81
4. Računovodstveno praćenje ulaganja u osnovno stado	82
4.1. Utvrđivanje vrijednosti osnovnog stada	83
4.2. Primjer računovodstvenog praćenja ulaganja u osnovno stado	87
5. Računovodstveno praćenje ulaganja u jednogodišnje nasade	88
5.1. Utvrđivanje vrijednosti jednogodišnjih nasada	89
5.2. Primjeri računovodstvenog praćenja ulaganja u jednogodišnju biljnu proizvodnju.....	91
6. Računovodstveno praćenje ulaganja u jednogodišnju stočarsku proizvodnju	98
6.1. Utvrđivanje vrijednosti životinja u tovu	99
6.2. Primjeri računovodstvenog praćenja ulaganja u tov životinja.....	102
7. Evidentiranje državnih potpora	109
8. Obvezno osiguranje poljoprivrednika u sustavu poreza na dobitak <i>(mr. Anja BOŽINA, dipl. oec., ovl. rač. i v. pred.)</i>	111
8.1. Obvezno osiguranje poljoprivrednika fizičkih osoba nositelja OPG-a koji su obveznici poreza na dobitak.....	111
8.2. Obvezno osiguranje poljoprivrednika koji su članovi uprave društva koje obavlja poljoprivrednu djelatnost.....	113
8.2.1. Poljoprivrednici, članovi uprave – samostalni osiguranici.....	113
8.2.2. Poljoprivrednici – članovi uprave i izvršni direktori u radnom odnosu.....	115
8.2.3. Poljoprivrednik, umirovljenik, član uprave ili prokuristi	119
V. POLJOPRIVREDNI PROIZVODI I NAČINI PRODAJE VLASTITIH POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA <i>(dr. sc. Đurđica JURIĆ, prof. v. š. i ovl. rač.)</i>	123
1. Poljoprivredni proizvodi	123
2. Prodaja vlastitih poljoprivrednih proizvoda u veleprodaji	125

3. Primjena Zakona o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom	128
3.1. Sklapanje ugovora i izdavanje računa	130
3.2. Primjeri nepoštenih trgovačkih praksi	132
4. Prijenos poljoprivrednih proizvoda u vlastite prodavaonice i prodaja na malo	133
4.1. Kalkulacija maloprodajne cijene poljoprivrednih proizvoda	135
4.2. Računovodstveno bilježenje prijena proizvoda u vlastitu prodavaonicu	135
5. Izdavanje računa i fiskalizacija (<i>Jasna VUK, dipl. oec., ovl. rač. i v. pred.</i>)	137
5.1. OPG i obveza izdavanja računa	137
5.2. Fiskalizacija u prometu gotovinom	140
5.2.1. Obveznici fiskalizacije u prometu gotovinom i njihove obveze	140
5.2.2. Obveznici fiskalizacije izdavanja računa i njihove obveze	141
5.2.3. Specifičnosti prodaje poljoprivrednih proizvoda putem samoposlužnih uređaja (automata)	143
5.3. Sadržaj računa koje izdaje OPG	145
6. Popusti i odobrenja pri prodaji poljoprivrednih proizvoda (<i>dr. sc. Đurđica JURIĆ, prof. v. š. i ovl. rač.</i>)	147
7. Uporaba vlastitih poljoprivrednih proizvoda za potrebe promidžbe i reprezentacije	151
8. Posebnosti kod skupljanja i prodaje ljekovitog i samoniklog bilja te šumskih plodova (<i>Jasna VUK, dipl. oec., ovl. rač. i v. pred.</i>)	152
8.1. Uvjeti za obavljanje djelatnosti skupljanja i prodaje ljekovitog i samoniklog bilja te šumskih plodova	153
8.1.1. Potrebna dopuštenja za skupljanje zavičajnih divljih vrsta	153
8.1.2. Izvješće o skupljanju zavičajnih divljih vrsta	155
8.2. Organizacijski oblici za obavljanje djelatnosti skupljanja samoniklog bilja	155
8.2.1. OPG	155
8.2.2. Sporedno zanimanje	156
8.3. Prodaja ljekovitog i samoniklog bilja te šumskih plodova	156
9. Posebnosti kod prodaje drva u šumi	157
9.1. Upis šumoposjednika u Upisnik privatnih šumoposjednika	157
9.2. Uvjeti za sječu i promet drva	158
9.3. Primjena Pravilnika o vrsti šumarskih radova, minimalnim uvjetima za njihovo izvođenje te radovima koje šumoposjednici mogu izvoditi samostalno	159

10. Označivanje poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda proizvedenih na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu	
<i>(Darko MAREČIĆ, dipl. iur.)</i>	160
10.1. Temeljna određenja	160
10.2. Općenito o označivanju hrane	160
10.3. Označivanje pretpakirane hrane	161
10.4. Posebno o pojedinim osnovnim podacima kojima se označuje hrana	163
10.5. Označivanje nepretpakirane hrane	167
10.6. Označivanje hrane koja se prodaje na daljinu	168
10.7. Dobrovoljno označivanje hrane	168
10.8. Dodatno označivanje pojedine hrane OPG-a	170
VI. OBAVLJANJE UGOSTITELJSKIH USLUGA NA OBITELJSKOM POLJOPRIVREDOM GOSPODARSTVU	
<i>(dr. sc. Ljerka MARKOTA, prof. v. š. i ovl. rač.)</i>	185
1. Uvjeti za obavljanje ugostiteljskih i turističkih usluga na OPG-u te način oporezivanja	185
1.1. Ugostiteljske i turističke usluge kao dopunske djelatnosti na OPG-u	185
1.2. Uvjeti za obavljanje ugostiteljskih usluga na OPG-u prema ZUD-u i Zakonu o pružanju usluga u turizmu	186
1.3. Način oporezivanja ugostiteljskih usluga na OPG-u	189
2. Pripremanje i usluživanje jela, pića i napitaka na OPG-u	192
2.1. Nabava dobara za usluživanje jela, pića i napitaka na OPG-u	193
2.1.1. Nabava sirovina i materijala od drugih poreznih obveznika	193
2.1.2. Posebnosti pri nabavi poljoprivrednih dobara od građana	195
2.2. Evidentiranje pružene ugostiteljske usluge i obračun poreza	196
3. Pružanje usluge smještaja na OPG-u	201
3.1. Izravno pružanje usluge smještaja gostima na OPG-u	201
3.2. Pružanje usluge smještaja na OPG-u putem agencije	203
3.2.1. Posrednik – agencija iz inozemstva	203
4. Pružatelji usluge smještaja na OPG-u – obveznici PDV-a	205
5. Plaćanje turističke pristojbe	206
5.1. Kako turističku pristojbu plaćaju osobe koje pružaju ugostiteljske usluge na OPG-u – „iznajmljivači“	206
5.1.1. Visina turističke pristojbe	207
5.1.2. Rokovi uplate te prijava i odjava turista turističkoj zajednici	208
6. Plaćanje članarine turističkim zajednicama	209

VII. RADNI ODNOSI KOD OBITELJSKIH POLJOPRIVREDNIH GOSPODARSTAVA (<i>Ante VIDOVIĆ, dipl. iur. i v. pred.</i>)	211
1. Sklapanje ugovora o radu sa zaposlenicima OPG-a	211
1.1. Ugovor o radu na (ne)određeno vrijeme	215
1.2. Pomoć članova kućanstva i članova obitelji u radu na OPG-u	217
1.3. Mogućnost drukčijeg uređenja radnog vremena, noćnog rada i odmora za kategorije radnika zaposlenih u OPG-u	218
2. Otkaz ugovora o radu zaposlenicima OPG-a	219
2.1. Ostali oblici redovitog otkaza ugovora o radu u OPG-u	222
2.2. Primjeri iz sudske prakse	226
2.3. Obveze nositelja OPG-a kao poslodavca nakon prestanka radnog odnosa zaposlenika	228
3. Zapošljavanje osoba na privremenim sezonskim poslovima u poljoprivredi – vaučeri	229
3.1. Ugovor o privremenim odnosno povremenim sezonskim poslovima i podmirivanje doprinosa (<i>mr. Anja BOŽINA, dipl. oec. i ovl. rač.</i>)	231
3.2. Naknada za rad sezonskog radnika u poljoprivredi	232
3.3. Neoporezive isplate radnicima na povremenim i privremenim sezonskim poslovima u poljoprivredi	235
VIII. PRILOZI	237
1. Detaljan pregled dopunskih djelatnosti koje se mogu obavljati na OPG-u	237
2. Popis zanimanja tradicijskih obrta i vještina	240